

Nyhetsbrev till överförmyndarna

Oktober 2013

Snart är det dags igen att fylla i vår årsredogörelse – vi kommer att skicka ut den i slutet på november och vi vill ha den tillbaka under januari 2014.

Vid våra inspektioner det senaste året har vi noterat att det återkommande uppstått frågor kring vissa bestämmelser. Ett viktigt syfte med nyhetsbrevet är att sprida den informationen vi ger till enskilda kommuner så att vi kan åstadkomma en mer enhetlig rättstillämpning. En sådan fråga är vilka handlingar som överförmyndaren ska överlämna till en ny ställföreträdare efter ett beslut om byte. Som en följd har även frågan uppstått om vilka handlingar ställföreträdare ska behålla och hur länge.

Redovisningshandlingar

Följande framgår av 16 kap 8 § i föräldrabalken (FB): Vid byte av ställföreträdare ska överförmyndare överlämna sluträkningen, efter att överförmyndaren granskat den, tillsammans med förteckning, årsräkningar samt övriga handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ FB som förvaras hos överförmyndaren till den nya ställföreträdaren. Den nya ställföreträdaren ska inom två månader återlämna handlingarna till överförmyndaren. Bestämmelsen innebär att alla förteckningar, årsräkningar m.m. som förvaras hos överförmyndaren ska lämnas över till den nya ställföreträdaren, oavsett antal eller ålder.

Bestämmelsen har funnits i föräldrabalken sedan lång tid tillbaka, och i en äldre kommentar till lagstiftningen (Föräldrabalken, Gösta Wallin, 1952 s 371) beskrivs förfarandet på följande vis (förmyndare är här benämningen på samtliga ställföreträdare):

Om två eller flera förmyndare efterträtt varandra i utövningen av förmynderskapet, kan en senare fme bliva ansvarig för skada, som en tidigare fme tillskyndat den omyndige, därest han vid granskningen av den tidigare fmns förvaltning bort märka förhållandet men underlåtit att göra den omyndiges rätt gällande före utgången av den preskriptionstid, som stadgats för omyndigs talan mot fmn [...]. Med hänsyn härtill måste, då fme avgår, tillfälle beredas den redovisningsberättigade, att taga del av samtliga de förteckningar och räkningar som avgivits under hela den tid omyndighetstillståndet varat, och icke blott av de handlingar av nämnda slag, som avse den avgående fmns egen förvaltning. Hava förmyndarna A, B och C efterträtt varandra, skall således öfmn vid B:s avgång till C överlämna dels av A avgivna förteckningar och årsräkningar samt A:s sluträkning och dels motsvarande handlingar rörande B:s förvaltning.

Det finns alltså ingen begränsning i föräldrabalken av vilka redovisningshandlingar som den nya ställföreträdaren ska få ta del av. Om det tidigare skett flera byten av ställföreträdare, ska därför den nya få ta del av alla de tidigare ställföreträdarnas förteckningar, årsräkningar och sluträkningar.

Bevarande av handlingar

I samband med frågan om redovisningshandlingar har även en annan regel diskuterats vid flera inspektioner, nämligen om vilka handlingar som en ställföreträdare är skyldig att behålla, medan uppdraget pågår och efter. Det framgår av 12 kap. 5 § FB att en ställföreträdare har en skyldighet att fortlöpande föra räkenskaper över sin förvaltning. Av 14 kap. 23 § FB framgår att ställföreträdaren är skyldig att hålla sina räkenskaper och övriga handlingar som rör förvaltningen (verifikat, kvitton m.m.) tillgängliga för granskning när han eller hon frånträder sitt uppdrag. När tiden för att väcka talan enligt 12 kap. 15 § FB gått ut ska dessa handlingar lämnas över till den som är behörig att ta emot redovisning av förvaltningen enligt samma lagrum – d.v.s. antingen en ny ställföreträdare, huvudmannen eller huvudmannens dödsbo. Eftersom *alla* förteckningar, årsräkningar etc. som förvaras hos överförmyndaren ska lämnas över till den nya ställföreträdaren för påseende enligt 16 kap. 8 § FB, ska den nya ställföreträdaren ha möjlighet att granska alla räkenskaper, oavsett hur gamla de är. Det finns därmed ingen preskriptionstid för dessa handlingar, utöver treårsregeln i 12 kap 15 § FB. Detta innebär att alla räkenskaper ska bevaras så länge ställföreträdarskapet pågår. Först om ställföreträdarskapet upphör, och alla handlingar sedermera överlämnats till huvudmannen eller dennes dödsbo kan huvudmannen/dödsboet göra sig av med handlingarna, om så önskas.

Om ni tycker detta – eller något annat – verkar oklart, tveka inte att höra av er med frågor till oss!

Sophie Carlgren
sophie.carlgren@lansstyrelsen.se

Lotta Reimers
lotta.reimers@lansstyrelsen.se